

Høring - evaluering av statsforvalternes geografiske inndeling

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Formannskap	02.02.2023	006/23
Kommunestyre	08.02.2023	016/23

Kommunedirektørens innstilling:

Holmestrand kommune mener det er svært uheldig at den statlige forvaltningsstrukturen går på kryss og tvers av den regionale inndelingen av det folkevalgte nivået. Dette skaper betydelige koordineringsproblemer for kommunene og bidrar til samordningsutfordringer og effektivitetstap i offentlig sektor. Dette taler for at strukturen for statsforvalterne bør følge den fylkeskommunale inndelingen, og at statsforvalterembetet i Vestfold og Telemark bør deles i to i tråd med den fylkeskommunale inndelingen.

På den annen side er tilgang på kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Dette trekker i retning av å beholde dagens struktur. Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.

Vedtak som innstilling fra **Formannskap , 02.02.2023 - 006/23**

Formannskapet henstiller kommunestyret å fatte følgende vedtak:

Kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Holmestrand mener derfor dagens struktur er riktig å opprettholde. Det vises til man tidligere, i lang tid har hatt fylkesmanns / statsforvalterembete som har gått på tvers av fylker, som Statsforvalteren i Oslo og Akershus.

Statsforvalteren er statens representant overfor fylkene. De er ikke en del av fylkene og aldri vært en del av fylkeskommunen. Statsforvalterens viktigste oppgaver er å ivareta rettsikkerhet, service og kontroll med kommuner. Da bør kompetanse og kompetansemiljø, sammen med mulighet for å rekruttere kompetanse veie klart mer enn geografi.

Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.

Vedlegg

16.01.2023	Høring - evaluering av statsforvalternes geografiske inndeling	461504
05.12.2022	Høringsnotat - færre og bedre - en evaluering av statsforvalterstrukturen	451002

08.02.2023 Behandling i Kommunestyre

Nytt forslag, foreslått av Per Harald Agerup, Senterpartiet

Holmestrand kommune mener det er svært uheldig at den statlige forvaltningsstrukturen går på kryss og tvers av den regionale inndelingen av det folkevalgte nivået. Dette skaper betydelige koordineringsproblemer for kommunene og bidrar til samordningsutfordringer og effektivitetstap i offentlig sektor. Dette taler for at strukturen for statsforvalterne bør følge den fylkeskommunale inndelingen, og at statsforvalterembetet i Vestfold og Telemark bør deles i to i tråd med den fylkeskommunale inndelingen.

Nytt forslag, foreslått av Espen Watne Andresen, Uavhenging
Holmestrand sender følgende høringsuttalelse:

Flertallet mener:

Kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Holmestrand mener derfor dagens struktur er riktig å opprettholde. Det vises til man tidligere, i lang tid har hatt fylkesmanns / statsforvalterembete som har gått på tvers av fylker, som Statsforvalteren i Oslo og Akershus.

Statsforvalteren er statens representant overfor fylkene. De er ikke en del av fylkene og aldri vært en del av fylkeskommunen. Statsforvalterens viktigste oppgaver er å ivareta rettsikkerhet, service og kontroll med kommuner. Da bør kompetanse og kompetansemiljø, sammen med mulighet for å rekruttere kompetanse veie klart mer enn geografi.

Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.'

Mindretallet mener

Holmestrand kommune mener det er svært uheldig at den statlige forvaltningsstrukturen går på kryss og tvers av den regionale inndelingen av det folkevalgte nivået. Dette skaper betydelige koordineringsproblemer for kommunene og bidrar til samordningsutfordringer og effektivitetstap i offentlig sektor. Dette taler for at strukturen for statsforvalterne bør følge den fylkeskommunale inndelingen, og at statsforvalterembetet i Vestfold og Telemark bør deles i to i tråd med den fylkeskommunale inndelingen.

Andresen (uavh) trakk sitt opprinnelige forslag.

Ved votering mellom innstilling fra formannskapet og forslag fra Agerup (SP), ble formannskapets innstilling vedtatt med 18 mot 17 stemmer.

Weggesrud (A), Haslestad (A), Berg (A), Brekke (A), Aasmundseth (A), Røraas (A), Baastad (A), Ganz (A), Christensen (A), Enerhaugen (A), Agerup (Sp), Skarstad (Sp), Agerup (Sp) Gregersen (Sp), Alme (Sv), Øvretveit (R) og Skreen (MdG)

Saken følger høringen.

KS-NH - 016/23 vedtak:

Kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Holmestrand mener derfor dagens struktur er riktig å opprettholde. Det vises til man tidligere, i lang tid har hatt fylkesmanns / statsforvalterembete som har gått på tvers av fylker, som Statsforvalteren i Oslo og Akershus.

Statsforvalteren er statens representant overfor fylkene. De er ikke en del av fylkene og aldri vært en del av fylkeskommunen. Statsforvalterens viktigste oppgaver er å ivareta rettsikkerhet, service og kontroll med kommuner. Da bør kompetanse og kompetansemiljø, sammen med mulighet for å rekruttere kompetanse veie klart mer enn geografi.

Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.

Saksframlegg med protokollert vedtak følger høringsuttalelsen.

02.02.2023 Behandling i Formannskap

Forslag til diskusjon i møtet., foreslått av Elin Gran Weggesrud, Arbeiderpartiet

Stryke avsnitt 2 i innstillingen

Forslag Frp (til debatt møte), foreslått av Jan Fredrik Vogt, Fremskrittspartiet

Høring statsforvalter

Kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Holmestrand mener derfor dagens struktur er riktig å opprettholde. Det vises til man tidligere, i lang tid har hatt fylkesmanns / statsforvalterembete som har gått på tvers av fylker, som Statsforvalteren i Oslo og Akershus.

Statsforvalteren er statens representant overfor fylkene. De er ikke en del av fylkene og aldri vært en del av fylkeskommunen. Statsforvalterens viktigste oppgaver er å ivareta rettsikkerhet, service og kontroll med kommuner. Da bør kompetanse og kompetansemiljø, sammen med mulighet for å rekruttere kompetanse veie klart mer enn geografi.

Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.

Tillegg, foreslått av Jan Fredrik Vogt, Fremskrittspartiet

Fra Holmestrand side er det svært uønsket med ett statsforvalter embete dersom som legges i Grenlandsområdet.

Vogt (FrP) trakk sitt tilleggs forslag om Grenlandsområdet

Ved votering mellom kommunedirektørens innstilling minus avsnitt to og forslag fra Vogt (FrP), ble Vogts forslag vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

Weggesrud (A), Brekke (A), Ganz (A) og Agerup (Sp)

FORM - NH - 006/23 vedtak:

Formannskapet henstiller kommunestyret å fatte følgende vedtak:

Kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Holmestrand mener derfor dagens struktur er riktig å opprettholde. Det vises til man tidligere, i lang tid har hatt fylkesmanns / statsforvalterembete som har gått på tvers av fylker, som Statsforvalteren i Oslo og Akershus.

Statsforvalteren er statens representant overfor fylkene. De er ikke en del av fylkene og aldri

vært en del av fylkeskommunen. Statsforvalterens viktigste oppgaver er å ivareta rettsikkerhet, service og kontroll med kommuner. Da bør kompetanse og kompetansemiljø, sammen med mulighet for å rekruttere kompetanse veie klart mer enn geografi. Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.

Sammendrag

I 2019 gikk vi fra å ha 18 til 10 statsforvalterembeter. Blant de sammenslåtte embetene var Vestfold og Telemark. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har evaluert strukturen for statsforvalterne, og rapporten (DFØ-rapport 2022:5 Færre og bedre - en evaluering av statsforvalterstrukturen) er sendt på høring av Kommunal- og distriktsdepartementet. Evalueringen skulle besvare to hovedspørsmål:

- I hvilken grad har ny struktur bidratt til å styrke statsforvalternes sentrale roller?
- Hva er fordeler og ulemper ved en statsforvalterstruktur som sammenfaller med fylkeskommunen versus en struktur der statsforvalteren favner om flere fylker?

Høringsfristen er utsatt til 16. februar 2023.

Høringsbrevet og rapporten ligger her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-evaluering-av-statsforvalterenes-geografiske-inndeling/id2949038/>

Faktaopplysninger

Statsforvalteren er Kongens og Regjeringens representant i fylket, og skal som sektormyndighet medvirke til at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Dette gjøres gjennom veiledning, dialog og tilsyn med kommunene, fylkeskommunene, innbyggerne og berørte virksomheter. Statsforvalteren skal bidra til å samordne, forenkle og effektivisere den statlige virksomheten i fylket. Det innebærer å ta samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører der det er aktuelt, for å sikre at nasjonale mål nås på tvers av nivå og sektorer, og for å sikre samordning av statens styring av kommunene. Statsforvalteren er klagemyndighet for kommunale enkeltvedtak og vedtak gjort i spesialisthelsetjenesten, og tilsynsmyndighet etter særlovgivningen. I tillegg har statsforvalteren førstelinjeansvaret på flere områder. Statsforvalteren skal sikre likebehandling og rettsikkerhet for alle parter i sin forvaltning av lover og forskrifter. Statsforvalteren skal holde regjeringen og sentraladministrasjonen orientert om viktige spørsmål i fylket, og formidle relevant informasjon til kommunale, fylkeskommunale og statlige organ.

Evalueringens hovedkonklusjon

DFØ mener at deres undersøkelse viser at dagens statsforvalterstruktur fungerer godt og at sammenslåingene har hatt en positiv innvirkning på hvordan statsforvalteren ivaretar sine ulike roller: «Tydeligst kommer dette til uttrykk for statsforvalteren som rettssikkerhetsinstans. DFØ finner få grunner til at fylkeskommunens inndeling bør definere statsforvalterens inndeling. Tilgang på kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer er viktigere for statsforvalterens oppgaveløsning enn sammenfallende inndeling med fylkeskommunen.»

Evalueringen konkluderer også med følgende punkter:

- Det er høy tilfredshet blant kommunene med statsforvalterembetene. Mest med samfunnssikkerhet og beredskap og minst med areal- og plansaker.
- Fagmiljøene er styrket etter sammenslåingen.
- Praksis er blitt mer harmonisert på tvers av embetene, og rettssikkerheten er styrket.
- Lokalkunnskapen oppleves fortsatt som god, men en del kommuner opplever embetene som fjernere.
- Samordningen oppleves som mer krevende i de sammenslåtte embetene.
- Lik inndeling med fylkene oppleves ikke som avgjørende, men inndelingen må følge fylkenes yttergrenser dersom et embete favner flere fylker.

Høringsspørsmål - anbefalingene i evalueringen

Departementet ber om vurderinger av anbefalingene fra DFØ som er gjengitt nedenfor, og har lagt til hjelpespørsmål knyttet til anbefalingene 6, 7 og 8 som departementet ønsker at høringsinstansene drøfter særskilt i lys av rapporten:

1. Embetene må sørge for bedre intern samordning mellom fagområder ut mot kommunene.
2. Departementene må legge til rette for at ulempene som følger av funksjonsorganisering av statlige etater for statsforvalterens samordningsrolle blir kompensert.
3. Der lik rettsanvendelse er viktig, må embetene i samarbeid med styringsetatene jobbe videre med harmonisering av praksis mellom embeter.
4. Embetene må sørge for god og tilpasset dialog med kommunene.
5. Embetene og styringsetatene må jobbe mer målrettet for å få ned saksbehandlingstiden ved å iverksette varige tiltak.
6. Fylkeskommunenes grenser bør ikke definere statsforvalterembetets grenser, men fylkenes yttergrenser bør følges slik at hvert fylke kan forholde seg til ett embete. Hjelpespørsmål: Hva er fordeler eller ulemper med at et embete dekker flere fylker?
7. Statsforvalterstrukturen bør ikke endres tilbake til slik den var. Hjelpespørsmål: Hvilke hensyn bør tillegges størst vekt når man skal vurdere strukturen for statsforvalterembetene?
8. Dersom det skulle bli aktuelt å vurdere strukturen, må kostnader og nytte av ny inndeling vurderes grundig. Hvert embete bør vurderes for seg, der hensynet til rettssikkerhet og kvalitet på tjenestene må veie tungt. Hjelpespørsmål: Hvordan bør inndelingen være for de tre statsforvalterembetene som er berørt av fylkesdeling?

Vurderinger

Kommunedirektøren vurderer de åtte spørsmålene som er stilt nedenfor:

1. Embetene må sørge for bedre intern samordning mellom fagområder ut mot kommunene.
2. Departementene må legge til rette for at ulempene som følger av funksjonsorganisering av statlige etater for statsforvalterens samordningsrolle blir kompensert.

Kommunedirektøren opplever at det er svært mange statlige direktorater og andre aktører som ønsker en direkte dialog, og tidvis styring, med og av kommunene. Dette utfordrer rollen og stillingen til lokaldemokratiet. Det oppleves relativt ofte at den statlige organiseringen og mangelen på samordningen bidrar til å undergrave kommunens ansvar for å se ulike fagområder i en sammenheng. At statsforvalteren bidrar til å sørge for en god samordning av den statlige politikken ut mot kommunene og de ulike fagområdene, er derfor viktig. Anbefalingene 1. og 2. støttes.

3. Der lik rettsanvendelse er viktig, må embetene i samarbeid med styringsetatene jobbe videre med harmonisering av praksis mellom embeter.

Kommunedirektøren har erfart at praksis mellom embetene, blant annet i plan- og arealsaker, kan variere på tvers av embetene. Også klagesaksbehandlingen innenfor de ulike fagområdene og gjennomføringen av tilsyn kan variere på tvers av statsforvalterembetene. Det er viktig for rettsikkerheten og likbehandlingen av kommunene at harmoniseringen blir bedre. Anbefaling 3. støttes.

4. Embetene må sørge for god og tilpasset dialog med kommunene.

En av statsforvalteres roller er å være et bindeledd mellom stat og kommune. Større geografiske enheter kan bidra til å svekke denne rollen, men kommunedirektøren mener at statsforvalteren i Vestfold og Telemark har forvaltet denne rollen på en god måte etter sammenslåingen. Anbefaling 4. støttes.

5. Embetene og styringsetatene må jobbe mer målrettet for å få ned saksbehandlingstiden ved å iverksette varige tiltak.

Evalueringen viser at kommunen ikke er fornøyd med saksbehandlingstiden hos statsforvalterne. Dette er tidvis en utfordring i Vestfold og Telemark også. Samtidig er det viktig at også statsforvalteren stilles overfor de samme effektiviseringskrav som kommunene. Anbefaling 5. støttes.

6. Fylkeskommunenes grenser bør ikke definere statsforvalterembetets grenser, men fylkenes yttergrenser bør følges slik at hvert fylke kan forholde seg til ett embete.

Hjelpespørsmål: Hva er fordeler eller ulemper med at et embete dekker flere fylker?

7. Statsforvalterstrukturen bør ikke endres tilbake til slik den var. Hjelpespørsmål: Hvilke hensyn bør tillegges størst vekt når man skal vurdere strukturen for statsforvalterembetene?

Det er betydelige utfordringer knyttet til at den statlige forvaltningsstrukturen går på kryss og tvers av den regionale inndelingen av det folkevalgte nivået. Kommunedirektøren mener dette skaper betydelige koordineringsproblemer for kommunene og bidrar til samordningsutfordringer og effektivitetstap i offentlig sektor. Dette taler for at strukturen for statsforvalterne bør følge den fylkeskommunale inndelingen. På den annen side er tilgang på kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Dette trekker i retning av å beholde dagens struktur. Anbefaling 6. og 7. støttes ikke.

8. Dersom det skulle bli aktuelt å vurdere strukturen, må kostnader og nytte av ny inndeling vurderes grundig. Hvert embete bør vurderes for seg, der hensynet til rettssikkerhet og kvalitet på tjenestene må veie tungt. Hjelpespørsmål: Hvordan bør inndelingen være for de tre statsforvalterembetene som er berørt av fylkesdeling?

For Holmestrand kommunes del er det relevant å vurdere den regionene vi er en del av. Vurderingen under anbefaling 6. og 7. peker på hovedargumentene for og mot å gjøre endringer i den geografiske inndelingen i Vestfold og Telemark. Kommunedirektøren foreslår å oppsummere, og la hoveduttalelsen være, slik:

Holmestrand kommune mener det er svært uheldig at den statlige forvaltningsstrukturen går på kryss og tvers av den regionale inndelingen av det folkevalgte nivået. Dette skaper betydelige koordineringsproblemer for kommunene og bidrar til samordningsutfordringer og effektivitetstap i offentlig sektor. Dette taler for at strukturen for statsforvalterne bør følge den fylkeskommunale inndelingen, og at statsforvalterembetet i Vestfold og Telemark bør deles i to i tråd med den fylkeskommunale inndelingen.

På den annen side er tilgang på kompetanse og muligheter for å utvikle solide fagmiljøer svært viktig for statsforvalterens oppgaveløsning, og for kommunenes tillit til embetet. Dette trekker i retning av å beholde dagens struktur. Dersom strukturen opprettholdes, mener Holmestrand kommune det er viktig å legge til grunn erfaringen som beskrives i rapporten om at det er mer krevende å rekruttere til Skien enn til Tønsberg.

Videre behandling

Kommunestyret fatter endelig vedtak i saken.